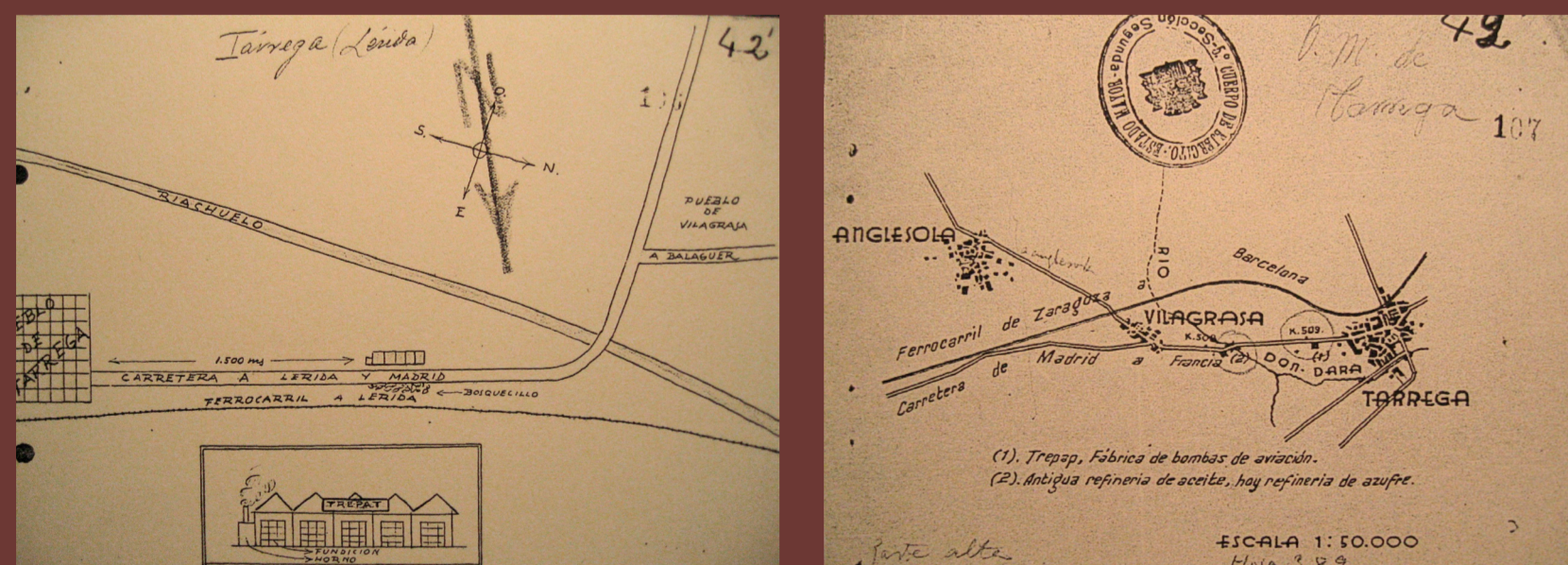
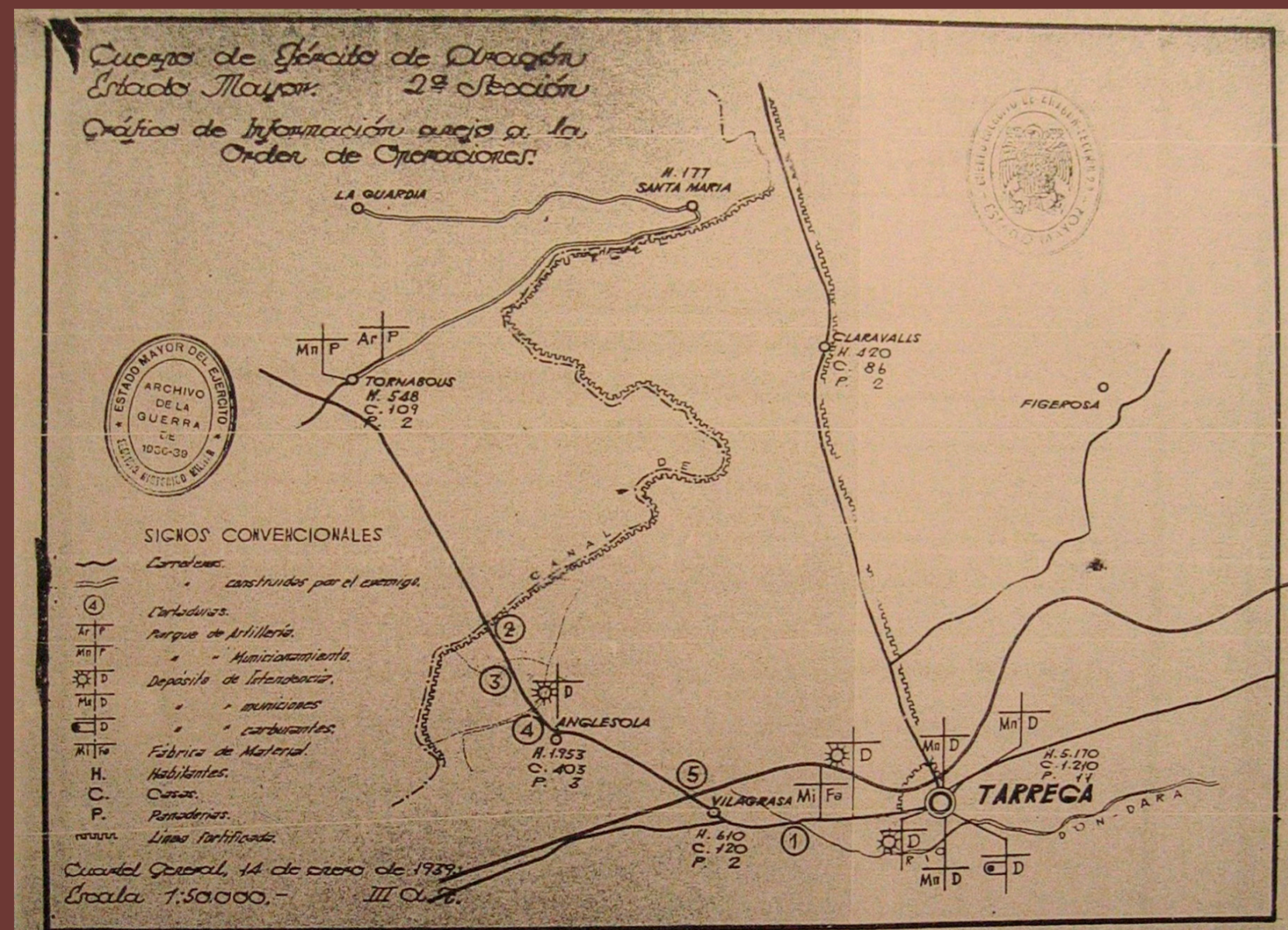

Vilagrassa, a la rereguarda durant la Guerra Civil

Vilagrassa, durant bona part de la Guerra Civil, va ser a la rereguarda, en un emplaçament estratègic: d'una banda, per la proximitat dels dipòsits d'intendència, municions i de carburants a Tàrrega i Anglesola. De l'altra, per la ubicació entre les línies fortificades de la L-2 -línia paral·lela al traçat de l'actual C-14- i el canal d'Urgell. Ben a prop hi havia també l'aeròdrom d'Anglesola, que donava cobertura, entre d'altres, als de Bellpuig, Agramunt, Cervera, i l'Aranyó. Entre els possibles objectius hi havia la fàbrica Trepat, que havia substituït la fabricació de maquinària agrícola per la de bombes de l'aviació i/o de canó i una antiga refineria d'oli, convertida en refineria de sofre. A tots aquests elements cal afegir, encara, que Vilagrassa es troba al peu d'una via de comunicació tan important com la carretera de Madrid a França i de la línia de ferrocarril de Barcelona a Saragossa.

Plànols d'objectius a bombardejar a la zona de Tàrrega amb la façana de la Fàbrica Trepat dibuixada (Museu Comarcal de l'Urgell – Tàrrega)

Des de 1937, la inquietud de la rereguarda de poder-se convertir en objectiu de l'aviació i dels bombardeigs portà a les autoritats locals a constituir Juntes de Defensa Passiva i a l'organització dels serveis de defensa de la població en cas d'atac aeri. Els veïns de Vilagrassa van utilitzar els refugis naturals de pedra a la Sèquia Molinalm quan hi havia amenaça de bombardeigs. L'exèrcit republicà va construir, a més, línies de trinxeres, búnquers i nius de metralladores.

Bombardeigs

A partir de l'ocupació de Lleida per les tropes franquistes el 3 d'abril de 1938 i l'establiment del front de guerra a la línia del Segre, la zona de Vilagrassa passà a ser un objectiu militar prioritari, per l'aviació.

El primer bombardeig sobre Tàrrega fou el 5 d'abril, a dos quarts d'onze del matí, amb set objectius militars. Els J únkers de la Legió Còndor aquell mateix dia bombardejaren Anglesola, Agramunt, Claravalls i Vilagrassa. En aquest bombardeig -l'únic que patí la població-, que a Vilagrassa es produí a les 10 del matí, van morir els següents veïns: a les afores Ramon Bonastra Flotats (62 anys) i Jaume Bonastra Berga (13 anys), al carrer Tàrrega 31 Pilar Balagué Duran (29 anys) i al carrer Tàrrega 37 el matrimoni format per Jaume Patau Mora (53 anys) i Dolors Castells Pons (50 anys) i els seus fills Ramona (19 anys), Antoni (15 anys) i Jaume (9 anys).*

Raval del Carme, Tàrrega 1939 (Museu Comarcal de l'Urgell – Tàrrega)

Altres bombardeigs sobre Tàrrega foren el 30 de novembre (12:30h), el 21 de desembre (17:00h), el 23 de desembre (20:00h), el 30 de desembre (12:00h) i el 31 de desembre (08:30h).

*El Cost Humà de la Guerra Civil <https://memoria.gencat.cat/ca/que-fem/banc-memoria-democratica/fons/cost-huma-de-la-guerra-civil/>

Elements de defensa conservats a Vilagrassa

La preparació de la rereguarda republicana davant l'ofensiva de les tropes rebels portà a l'exèrcit republicà a la construcció de trinxeres, búnquers i nius de metralladores. Vilagrassa, doncs, és un cas il·lustratiu de moltes zones de Catalunya. A Vilagrassa aquests elements es concentren a la Partida del Telègraf (niu de metralladores), al Tossal de les Tosses (nius de metralladores i trinxeres), al Tossal del Montcofre (niu de metralladores) i al Tossal de Montalbà (trinxera).

Partida del Telègraf

A la Partida del Telègraf trobem aquest niu de metralladores, una construcció de pedra seca amb volta de canó reforçada amb formigó armat (element inventariat al POUM de Vilagrassa).

Autoria: Mapamundi Produccions S.L.